

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

ОЛЕКСАНДР МАРАЧ

**Організація та менеджмент культурно-масових заходів: методичні
рекомендації, лекції та тестові завдання
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти**

Частина 2

Методичні рекомендації

Луцьк – 2023

УДК 7.07
М-25

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки

Протокол № 1 від 27.90.2023 р.

Рецензенти:

Зарицька А. А. кандидат педагогічних наук, доцент голова циклової комісії методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки КЗВО «Луцький педагогічний коледж» ВОР

Шиманський П. Й. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва ВНУ імені Лесі Українки

Марач О. М.,

М-25 Організація та менеджмент культурно-масових заходів: методичні рекомендації, лекції та тестові завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 025 музичне мистецтво част. 2. Луцьк : електронне видання, 2023. 28 с.

Анотація: у навчальному виданні пропонується інформація, за допомогою якої читач може ознайомитись та підготуватися до вивчення предмету організація заходів у сфері культури та мистецтва, а також самостійно пройти тестування і поверхнево перевірити якість засвоєних знань.

Читач отримає об'єктивне розуміння і знання організації заходу та зможе їх втілити на практиці. Також теоретико-методичні знання у сфері розробки, організації та проведення художньо-мистецьких заходів, формування практичних навичок для проведення різних видів художньо-мистецьких заходів. Тести розроблені на основі конспекту лекцій Силко Р.М. «Розробка, організація та проведення художньо-мистецьких заходів»

Рекомендовано здобувачам вищої освіти спеціальної 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво».

УДК 7.07
М-25

© Марач О. М 2023

© Волинський національний університет імені Лесі Українки 2023

Зміст

Вступ.....	4
Лекційний матеріал	5
Тестові завдання.....	20
Правильні відповіді для самоконтролю.....	25
Використана література.....	27

ВСТУП

Основною сферою реалізації своїх напрацювань, вшанування історичних подій, відомих історичних постатей, визнання діяльності сучасних відомих осіб тощо, являється культурно-масові заходи, які спрямовані на рекламацію, агітацію та посилення розвитку культури, як на місцевому рівні так і національному. Тому доцільно вводити в початковий процес освітні компоненти, які в своїй складові мають навчальний матеріал щодо організації культурно-масових заходів та їх менеджменту. Загальновідомим фактом є спадковість від радянського союзу в сфері антименеджменту та антикомерційній реалізації продукту, який можливо створити самому зробивши його конкурентоспроможним. Сьогодні таку можливість отримав кожен, хто живе у Вільній Україні. Створювати та реалізовувати українську, національну продукцію у сфері мистецтва повинен кожен, хто має пряме професійне чи аматорське відношення до неї. Масова публікація, популяризація кращих подій, історичних і сучасних відомих постатей, мистецьких творів українських і зарубіжних дасть можливість молоді більше знайомитись з культурним надбанням усього цивілізованого світу і відчувати себе частиною Великої Нації у світовій культурі.

Оволодіння знаннями та практичними навичками в процесі вивчення даної дисципліни розширює професійні можливості майбутнього фахівця, сприяє формуванню вміння працювати в умовах позашкільних форм виховання школярів (гуртки, секції, факультативні заняття, клуби). Предмет є важливим в загальній освітньо-професійній підготовці магістра музичного мистецтва.

ЛЕКЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ

Написання сценарію заходу та підбір конкурсів та завдань

Сценарій свята є важливим інструментом для організатора, оскільки він допомагає забезпечити плавний і ефективний перебіг святкування конкретної події. Написання сценарію свята - це творчий процес, який вимагає врахування багатьох факторів, таких як тема свята, цільова аудиторія, тривалість свята, бюджет, а також наявність необхідних ресурсів. У цих методичних рекомендаціях представлені основні етапи написання сценарію свята, а також поради та рекомендації, які допоможуть вам створити ефективний і цікавий сценарій. Під час написання святкового сценарію потрібно враховувати наступні фактори:

Тему свята. Сценарій повинен відповідати темі свята. Якщо свято присвячене певній події або персонажу, то сценарій повинен відображати цю тему.

Цільову аудиторію. Сценарій повинен бути цікавим і актуальним для цільової аудиторії. Якщо свято для дітей, то сценарій повинен бути веселим і безтурботним. Якщо свято для дорослих, то сценарій може бути більш серйозним і інтелектуальним.

Тривалість свята. Сценарій повинен бути адаптований до тривалості свята. Якщо свято коротке, то сценарій повинен бути більш стислим. Якщо свято тривале, то сценарій можна зробити більш різноманітним.

Бюджет. Сценарій повинен бути доступним за бюджетом. Якщо бюджет обмежений, то сценарій можна зробити більш простим і скромним.

З чого розпочати написання сценарію? Пропоную декілька порад запропонованих нижче.

Почніть з опису мети свята. Що ви хочете досягти, влаштувавши це свято. Чи хочете ви розважити гостей, познайомити їх один з одним, або

просто провести час разом. Виберіть відповідну тематику. Тематика свята допоможе вам визначити тон і стиль сценарію. Вдумайтеся в цільову аудиторію. Хто буде відвідувати свято, які їхні інтереси. Складіть приблизний план сценарію. Які елементи будуть включені в сценарій. Як вони будуть взаємопов'язані. Напишіть детальний сценарій. У сценарії вкажіть все, що буде відбуватися на святі, включаючи тексти пісень, діалоги, інструкції для конкурсів і т. д. Обов'язково зробіть репетицію сценарію. Це допоможе вам виявити будь-які помилки або недоліки і зробити сценарій більш гладким і ефективним.

Декілька додаткових порад для написання святкового сценарію.

Обов'язково розробіть музичний тематичний супровід, враховуючи основну концепцію свята. Музика допоможе створити атмосферу свята і зробити його більш веселим і незабутнім. Подбайте про декорації та тематичні атрибути. Вони можуть допомогти створити святкову атмосферу і зробити свято більш привабливим. Не забудьте про їжу і напої, якщо це актуально для свята. Гості та учасники акції повинні мати можливість перекусити і відпочити під час свята. Заплануйте запасний план на випадок негоди або інших непередбачених обставин у випадку відкритої локації.

Написання святкового сценарію може бути складним завданням, але якщо ви врахуєте всі необхідні фактори, то ви зможете створити сценарій, який порадує ваших гостей і зробить свято незабутнім.

Як навчити студентів писати сценарії виховних заходів.

Почніть з основ. Навчіть студентів основним компонентам сценарію виховного заходу, включаючи вступ, основну частину та висновок. Обговоріть з ними важливість чіткого визначення мети заходу та вибору відповідних активів та вправ. Надайте студентам приклади сценаріїв виховних

заходів. Попросіть їх проаналізувати різні сценарії, щоб зрозуміти, як вони працюють. Ви також можете надати їм шаблони сценаріїв, які вони можуть використовувати як основу для своїх власних робіт. Заохочуйте студентів експериментувати. Нехай вони пробувають різні ідеї та формати, щоб знайти те, що працює найкраще для них. Коли студенти закінчать писати сценарії, надайте їм конструктивний зворотний зв'язок і роз'яснення можливих допущених помилок, щоб вони могли покращити свою роботу.

Ось кілька конкретних завдань, які ви можете запропонувати студентам для практики написання сценаріїв виховних заходів.

Напишіть сценарій виховного заходу для певної аудиторії. Можна обрати аудиторію, яка їм цікава, наприклад, для молодших школярів, підлітків чи дорослих. Створити сценарій виховного заходу на певну тему. Студенти можуть обрати тему, яка їм цікавить, наприклад, екологія, здоров'я чи соціальна справедливість. Написати сценарій виховного заходу, який використовує певні активи або вправи. Можуть обрати активи або вправи, які вони вважають ефективними, наприклад, ігри, дискусії чи творчі проекти. Навчання студентів писати сценарії виховних заходів може бути корисним досвідом для них. Це допоможе їм розвинути свої навички критичного мислення, творчості та комунікації.

Як правильно підбирати ігрові конкурси на дитяче свято.

Враховуйте вік та інтереси дітей. Вибираючи конкурси, враховуйте вік дітей, які будуть брати в них участь. Для молодших дітей підійдуть прості, рухливі ігри, а для старших дітей можна вибрати більш складні ігри, які вимагають логіки або творчості. Подбайте про безпеку. Переконайтеся, що конкурси і розваги є безпечними для дітей. Не використовуйте в конкурсі гострі або небезпечні предмети. Подбайте про різноманітність. Вибираючи конкурси, подбайте про те, щоб вони були різноманітними. Це допоможе

утримати увагу дітей і зробити свято цікавішим. Не забудьте про призи та нагороди. Призи допоможуть мотивувати дітей брати участь у конкурсах. Призи можуть бути маленькими, але вони повинні бути цікавими для дітей.

Ідей для ігрових конкурсів на дитяче свято.

Рухливі ігри: «Море хвилюється», «Врятуй м'ячик», «Танцювальний конкурс». Конкурси на логіку або творчість: «Загадки», «Лото», «Майстер-клас з виготовлення виробів своїми руками». Конкурси на спритність або швидкість: «Втеча з палаючого будинку», «Веселі перегони», «Пошук скарбів». Звичайно, краще, коли ви придумаєте свої власні конкурси, які будуть відповідати інтересам дітей і темі свята. Головне, щоб конкурси були цікавими, безпечними і різноманітними.

Як правильно підбирати ігрові конкурси на доросле свято.

Вибираючи конкурси, враховуйте вік та інтереси гостей, які будуть брати в них участь. Для молодих людей підійдуть більш активні та рухливі ігри, а для людей старшого віку можна вибрати більш спокійні ігри, які не вимагають багато фізичних зусиль. Подбайте про безпеку. Переконайтеся, що конкурси є безпечними для дорослих. Не використовуйте в конкурсі атрибути, які можуть нанести шкоду фізичному або психічному здоров'ю. Для прикладу є дорослі розваги, де потрібно з закритими очима на дотик зрозуміти, що в мішку, або скрині. Тут здогадкам дорослої людини немає меж. Кожен в тому, що не бачить на дотик додумує своє. Хто мишку, а хто змію. Подбайте про різноманітність вибираючи конкурси. Подбайте про те, щоб вони були креативними і відрізнялись від банальних і старих розваг. Це допоможе утримати увагу гостей і зробити свято цікавішим. Не забудьте про призи. Вони допоможуть мотивувати гостей брати участь у конкурсах. Нагороди можуть бути маленькими, але вони повинні бути цікавими для гостей.

Ідеї для ігрових конкурсів на доросле свято.

Рухливі ігри: «Танець з повітряною кулею», «Перетягування канату», «Конкурс на найсміливішого». Конкурси на логіку або творчість: «Конкурс на знання анекдотів», «Конкурс на знання пісень», «Конкурс на знання кінофільмів». Конкурси на спритність або швидкість: «Конкурс на швидке споживання їжі», «Конкурс на швидке одягання», «Конкурс на швидке малювання». Враховуючи концепцію свята краще розробляти свої власні розваги, які будуть відповідати інтересам гостей і темі свята.

Декілька додаткових деталей для організації дорослого свята. Враховуйте тематику свята. Якщо свято присвячене певній темі, то конкурси можна підібрати відповідно до цієї теми. Наприклад, на святі в честь Нового року можна провести конкурс на найкрасивіше ялинкову прикрасу або на найоригінальніший новорічний костюм. Уникайте конкурсів, які можуть призвести до конфліктів або образ. На святі важливо, щоб всі гості відчували себе комфортно і весело проводили час. Тому уникайте конкурсів, які можуть призвести до конфліктів або образ. Не забудьте про підготовку. Перед проведенням конкурсів переконайтеся, що у вас є все необхідне обладнання та матеріали. Також важливо продумати сценарій конкурсів, щоб вони проходили гладко і весело.

Як створити свій власний авторський розважально-ігровий конкурс. З чого ж розпочати.

Почніть з ідеї. Кожен розважальний конкурс має мати причину для чого він створений. Яким він буде і яку корисну інформацію буде нести. Щоб вигадати ідею, можна пофантазувати, подивитися інші конкурси, або навіть попросити про допомогу друзів або членів сім'ї. Тема конкурсу допоможе вам визначити його формат і правила. Наприклад, якщо конкурс присвячений певному святу або події, то його правила повинні відповідати темі. Тема

конкурсу повинна відповідати цільовій аудиторії і бути цікавою для учасників. Наприклад, для дітей можна провести конкурс на знання казок, а для дорослих - конкурс на знання фільмів або музики.

Враховуйте цільову аудиторію. Для кого ви організовуєте конкурс. Це діти, дорослі, або люди різного віку. Враховуючи цільову аудиторію, ви зможете підібрати відповідну тематику, рівень складності та призи. Враховуйте інтереси та вікову категорію цільової аудиторії при виборі формату та правил конкурсу.

Подумайте про формат. Яким чином буде проходити ваш конкурс? Це буде рухлива гра, конкурс на знання, або щось інше? Визначивши формат, ви зможете продумати необхідне обладнання та матеріали. Формат конкурсу визначає, як учасники будуть змагатися один з одним. Існує багато різних форматів конкурсів, таких як рухливі ігри, ігри на логіку або творчість, ігри на спритність або швидкість.

Розробіть правила. Які правила будуть діяти в вашому конкурсі? Вони повинні бути зрозумілими та простими, щоб всі учасники могли їх дотримуватися. Правила конкурсу повинні бути простими і зрозумілими для учасників. Вони повинні визначати, як буде проходити конкурс, хто може взяти в ньому участь, як будуть визначатися переможці та які призи будуть вручені.

Оформлення конкурсу. Оформлення конкурсу повинно відповідати темі конкурсу і створювати атмосферу свята. Воно може включати в себе декорації, костюми, музику і т. д. Підготуйте призи та атрибути вони допоможуть заохотити учасників до участі. Вони не обов'язково повинні бути дорогими, але вони повинні бути цікавими для учасників. Призи допоможуть мотивувати учасників брати участь у конкурсі. Це можуть бути маленькі, недорогі сувеніри, але вони повинні бути цікавими для учасників. Також вони можуть бути нематеріальними, наприклад просто почесне звання переможця.

Репетиція допоможе вам виявити будь-які помилки або недоліки і зробити конкурс більш гладким і ефективним. Переконайтеся, що конкурс є безпечним для учасників. Не використовуйте в конкурсі небезпечні предмети.

Не бійтеся експериментувати. Не обов'язково слідувати традиційним правилам і форматам. Спробуйте щось нове і нестандартне. Будьте креативними! Не бійтеся експериментувати з новими ідеями та форматами. Переконайтеся, що ваш конкурс є безпечним для учасників. Конкурс повинен бути цікавим, веселим і захоплюючим для учасників та глядачів.

Ось кілька конкретних ідей для авторських ігрових конкурсів:

- Конкурс на знання певної теми. Учасники повинні відповідати на запитання про певну тему, наприклад, про історію, культуру, або науку.
- Конкурс на творчість. Учасники повинні створювати щось творче, наприклад, малюнок, пісню, або вірш.
- Конкурс на спритність або швидкість. Учасники повинні продемонструвати свої здібності в спритності або швидкості, наприклад, в грі в бадмінтон, або в естафеті.

Створення авторського ігрового інтерактиву це складне завдання, але якщо ви врахуєте всі необхідні фактори, то ви зможете створити конкурс, який буде незабутнім для ваших учасників. Авторський ігровий конкурс - це творчий процес, який може принести вам багато задоволення. Якщо ви врахуєте всі необхідні фактори, то ви зможете створити конкурс, який порадує ваших гостей і зробить ваше свято незабутнім.

Під час методичної роботи ми стикаємось з дрібними перешкодами в технічній роботі. Ось, що пропонує нам на цю тему Р. Силко.

Дуже важливий аспект розробки сценарію підготовча робота з матеріалом. Існує ряд вимог, якими необхідно керуватися.

Робота з матеріалом. При підготовці сценарію по можливості не користуватися одним джерелом, адже у цьому випадку не уникнути поверховості та суб'єктивності. Використаних джерел повинно бути не менше 5 (в тому числі і періодичних видань). При роботі з джерелами потрібно вміти вибирати необхідне, те, що відповідає меті, ідеї заходу, авторському погляду на проблему. Для ефективного ознайомлення з джерелами, потрібно вміти робити позначки олівцем, користуватися закладками, виробляти попередні записи. Після обробки матеріалу слід приступити до власне творчої частини, першу сходинку якої можна назвати - народження концепції. Що таке концепція? Це ядро майбутнього тексту, його ідея. Концепцію можна порівняти зі скелетом, навколо якого згодом наростуть факти, докази, ілюстрації. Після визначення концепції слід приступити до складання робочого плану. Змістовна частина (повинна бути письмово зафіксована з 2 стор. сценарію).

Робота над змістовою структурою сценарію. Структура кожного сценарію, як і будь-якої доповіді, аналітичного матеріалу і, мабуть, будь-якого тексту являє собою універсальну модель: вступ, основна частина, висновок. При роботі над сценарієм важливо пам'ятати, що обсяг вступу по відношенню до основної частини приблизно дорівнює 5%, висновок - 10-15%. Також важливо пам'ятати про «закон розкриття теми»: тема оголошується у вступі, отримує доказове розкриття в основній частині. Розкриття принципів і методики роботи над сценаріями виховних заходів потребує комплексного підходу, де будуть взаємодіяти і мета, і завдання, і система засобів педагогічного впливу на учня. Так, скажімо, готуючи сценарій виховного заходу і реалізуючи його в дії, педагог-організатор розвиває всі сторони особливості підлітка, включаючи його до різних видів діяльності: через осмислення суті та напрямку літературного матеріалу, музичних і художніх

засобів; шляхом залучення учасників до підготовки костюмів, виготовлення, оформлення, пошуків і добору музики, окремих номерів – епізодів тощо. Щоб приступити до роботи над створенням сценарію і його впровадженням в практику, необхідно розкрити специфіку виховного закладу. При цьому слід враховувати: емоційно-образний вплив на особистість, який доповнюється засобами театралізації, переважно інформаційно-логічного характеру, оскільки театралізація діє не міркуванням, а «живим» показом життя в образах; унікальність можливостей виховної роботи за місцем проживання в тому, що вона забезпечує широку участь учнів, розвинену практику різноманітної самодіяльності, сприяє активному самовираженню особистості; віковій особливості дітей.

У всіх формах роботи надзвичайну роль відіграє використання достовірних життєвих матеріалів, які переконливо діють на думки й почуття як учасників так і глядачів. За своїм жанром і формою сценарій схожий на драматичний твір. У них обох вказуються дійові особи, зазначається, де відбувається дія. У сценарії, як і у п'єсі, є ремарки-вказівки щодо образного та звукового оформлення. Педагог-організатор повинен мати відібрані тексти. Знати характер музики чи іншого виду мистецтва, який пропонується з тим, щоб знайти йому відповідне місце, правильно скомпонувати матеріал. Головним об'єднуючим компонентом у сценарії є сюжетний хід, який є зримим, образним вираженням ідейно-тематичного задуму сценарію.

Будь-який сценарій виховного заходу має чотири основні компоненти: експозицію, розвиток дії (основний зміст), кульмінацію, фінал. Сценарій ділиться на ряд епізодів (дій), які можуть вміщувати в собі ще дрібніші частини, які є відносно завершеними і «працюють» на розкриття основної думки конкретного епізоду. Усі частини й епізоди повинні мати підтекст, який рухає сценарій до «понад завдання» – загальної мети виховного заходу. Звідси можна говорити про «безперервність дії», яка спостерігається у виборі матеріалу, зв'язку, засобах підтримки уваги присутніх, драматургічного напруження, «міцності на розрив», окремих епізодів, номерів.

У процесі підготовки сценарію слід продумати, щоб кожен його епізод не повторювався лише за змістом. А й за формою, характером, настроєм. Слід дотримуватись логіки розвитку й наростання дії завершення повного епізоду. Дія повинна підводити до кульмінації, в якій найяскравіше розкривається ідея сценарію.

Фінал будь-якого виховного заходу – надзвичайно важлива частина. Він повинен бути по-особливому емоційним, щоб стати найбільш сприятливим моментом для прояву активності і учасників, і виконавців. Поширеною формою фіналу є об'єднані виступи виконавців і присутніх. Колективне виконання пісні, клятва, прийняття послання, звернення, марш, покладення квітів. Щоб відібраний для сценарію матеріал перетворився на сюжет необхідно не лише побудувати цікаві епізоди, а й знайти стики між ними, створити органічні переходи від одного до іншого. З цією метою використовуються своєрідні художні прийоми монтажу матеріалу. **Контрастність**, яка побудована на основі зближення протилежних, контрастних за смыслом елементів. **Паралелізм** – прийом для підсилення висловленої думки. **Одночасність** – дія на кількох майданчиках відразу. **Лейтмотив** – це особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

Прийоми активізації залежать від теми сценарію, від його структури. Способи активізації:

- а) безпосереднє звернення до присутніх;
- б) розміщення виконавців серед глядачів;
- в) словесна активізація: запитання ведучого – відповіді слухачів;
- г) фізична активізація;
- д) гра.

Без сумніву, педагог-організатор застосовує лише ті активізації, які підсилюють звучання теми та органічно вплітаються в хід сюжету. Художні вистави, вечори, літературні свята дають змогу використати могутню силу

мистецтва живого слова з метою морального та естетичного виховання школярів. Педагог має будувати виховні заходи так, щоб у них заздалегідь передбачався сильний емоційний вплив.

Естетичне переживання, яке з'являється при сприйнятті справжнього мистецтва, швидко та активно формує певний настрій, який, у свою чергу, служить основою для появи глибоких, стійких естетичних і соціальних почуттів.

Якщо говорити про емоційне формування фактів, уміщених у сценарії, та формування світогляду молоді, то слід звернути увагу на ряд засобів, які цьому сприяють:

- художня література;
- інсценівки;
- слово;
- класична, сучасна, народна музика та пісня;
- кіномистецтво;
- хореографічно-пластичні номери;
- образотворче мистецтво (картини, фотографії, плакати);
- звукове, шумове, світлове оформлення.

Таким чином масові свята справляють педагогічний вплив на учнів завдяки застосуванню різноманітних засобів художньої виразності. За такої умови кожен виховний захід впливатиме на моральні вчинки вихованців, на вміння відчувати прекрасне.

Вимоги до оформлення сценарію. Важливим для кожного творчого працівника є володіння технологією написання сценаріїв. Чому виникає така необхідність.

Незважаючи на велику кількість вихідних сьогодні в періодичній та спеціальній літературі матеріалів на найрізноманітніші теми, як і раніше залишається актуальним створення оригінальних, ексклюзивних сценаріїв,

необхідних для роботи конкретної місцевості. Володіння навичками оформлення і написання сценарію - універсальна здатність, яка допоможе в складанні різних форм творчої діяльності: звітів та інших аналітичних матеріалів. Без перебільшення можна стверджувати, що написання сценарію - заняття непросте і вимагає як природних здібностей, так і знання деяких правил.

1. Текст сценарію має бути викладений без помилок. Вимоги до комп'ютерного набору: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14, інтервал – 1,5.
2. Текст, у якому йде мова про дії ведучих та учасників заходу, подається посередині рядка й виділяється курсивом (наприклад: Звучить лірична мелодія), крапка не ставиться. Зліва жирним шрифтом вказують дійових осіб (наприклад: Ведуча:), справа – текст їхніх слів. Текст сценарію має бути викладений за таким алгоритмом:
3. Вказати форму проведення виховної справи та її тему (наприклад: Новорічне свято «Найдорожчий скарб»).
4. Вказати адресність, тобто – для дітей якої вікової категорії призначена справа (наприклад: Для учнів 5-6 класів; Для молодших школярів; Для старшокласників).
5. Вказати мету проведення: навчальну чи пізнавальну, розвиваючу, виховну (наприклад: познайомити молодших підлітків з напрямками живопису, сприяти їхній пізнавальній активності, розвитку уваги, спостережливості, пам'яті, творчих здібностей, формуванню основ естетичної культури).
6. Вказати наочне оформлення, його зміст, кількість (наприклад: плакат «Книга – джерело знань», табло «Рахуй до ста» (3 шт.), аркуші паперу (3 шт.), журнал «Барвінок» (3 примірники), портрети художників: вказати прізвища й ініціали, надувні кульки (15 штук), букети квітів, вишиті рушники тощо).
7. Музичне оформлення передбачає перелік музичних творів та зазначення

їх авторів (наприклад: «Пісня про рушник»: музика Г. Майбороди, слова А. Малишка).

8. Обладнання включає усі технічні та інші засоби, необхідні для проведення виховної справи (магнітофон, акустична система, мікрофон, телевізор, проектор, декорації, стелаж для виставки, мольберти, трибуна, музичні інструменти, вази для квітів тощо).
9. Окремо вказують різного роду реквізит та аксесуари для проведення ігор і конкурсів: склянки, ложки, мотузки, маски, пов'язки для очей, дрібні предмети, таці, нитки, клаптики тканини, пластмасові пляшки тощо; спортивний інвентар: м'ячі, кеглі, обручі, гімнастичні палки тощо.

Сценарій ходу виховного заходу (свята, ігрової програми, турніру, усного журналу, години спілкування тощо) викладається детально в такій послідовності: вступ (визначається актуальність теми, мотивується діяльність), основна частина (її зміст спрямований на реалізацію визначених педагогічних завдань, передбачає залучення учнів до різних видів діяльності), заключна частина (підведення підсумків, допомагає з'ясувати рівень розуміння й усвідомлення основних ідей справи).

У ході сценарію слід виділити всі види роботи (розповідь, інтерв'ю, демонстрація, перегляд фрагментів фільму, гра, бесіда, прослуховування музичних творів) й детально їх описати. Якщо виконується пісня, вірш чи прозовий твір – слід подати їх повний текст. Якщо проводиться гра, потрібно вказати завдання її учасникам, правила та умови проведення. Якщо письмове оформлення є детальним, то на початку викладу посередині робиться запис: «Хід свята (ігрової програми тощо)», якщо подається розгорнутий план проведення виховної справи (наприклад, не можна наперед передбачити, які потрібно буде вводити коментарі в ході інтелектуальної гри, екскурсії чи вікторини), то слід записати: «План проведення інтелектуальної гри». Не детальний план проведення будь-якої справи педагогом записується за умови, якщо він вільно володіє матеріалом і немає потреби у детальному викладі.

Подаючи досвід виховної роботи на обласну педагогічну виставку, науково-методичну раду, обласні та всеукраїнські конкурси, слід подавати розгорнуті сценарії всіх виховних справ. На титульній сторінці обов'язково потрібно вказати форму проведення виховної справи, її тему, прізвище, ім'я та по батькові автора, його посаду та місце роботи, район. Якщо сценарій є авторською, оригінальною розробкою (у ній немає чужих текстів), то на титульному аркуші вказують: «Автор сценарію: прізвище, ім'я, по батькові», списку літератури не подають. Якщо сценарій має компілятивний (з різних готових матеріалів компонувався необхідний) або комбінований (є доробки автора та використаний матеріал інших авторів) характер, слід писати «Сценарій підготував (підготувала): прізвище, ім'я, по- батьков». Якщо над сценарієм працювала творча група, то слід назвати прізвища, імена та по батькові всіх авторів. За умови використання компілятивного та комбінованого методів роботи над сценарієм, після викладу його змісту обов'язково потрібно подати перелік використаної літератури, щоб уникнути плагіату. Описуючи перелік використаної літератури, необхідно вказати сторінки, матеріал з яких є складовою сценарію. Наприклад: Батицький М.В. Музична мозаїка: Музично- дидактичні ігри. – Київ, Музична Україна, 1990. – С. 45.

Стилістичні вимоги до написання тексту сценарію. Стилістичні вимоги до складання тексту основна вимога до стилю складається тексту – нейтральність (в лексиці, синтаксисі), виняток становлять сценарії театралізованого характеру. Проте, при складанні тексту, щоб уникнути клішованих виразів, не можна забувати про літературну емоційність, можливо доречно застосування яскравих фразеологізмів, крилатих виразів, стилістичної орнаментовки (поетичні порівняння, інверсія, незвичайні епітети, метафори). Ознака будь-якого стилістично грамотного тексту - наявність переходів або «смислових містків», які необхідні для логічного побудови тексту, створення враження

руху думки. Як зробити перехід? Найпоширеніший спосіб - використання вступних слів, пропозицій, виразів (значить, отже, в кінці кінців, по-перше, з одного боку).

Тепер зупинимося на деяких змістовних вимоги щодо складання тексту. Лаконізм, тимчасова регламентованість. При написанні сценарію потрібно пам'ятати, що неможливо досягнути неосяжне. Час кожного заходу визначено. Навіть цікаві й доречні факти, якщо їх занадто багато, перевантажують сприйняття, створюють емоційно негативну обстановку в аудиторії.

Логічність і аналітизм. Не можна відходити від теми. Ліричні відступи доречні лише іноді. Факти потрібно доводити, а не просто перераховувати. Навіть в розважальному заході повинен бути присутнім аналіз (пояснення фактів, підведення ризику під вищесказане).

Необхідно уникати переказу. Це стосується не тільки заходів, присвячених мистецьким творам, а й випадків, коли автор сценарію спирається на якусь ключову статтю, книгу. Завжди потрібно прагнути не до переказу, а до аналізу. Особиста точка зору має бути присутня, але не превалювати. Обов'язкове посилання на джерела, а також звернення до книги. Популяризація книги, привернення уваги до неї має бути присутнім на кожному бібліотечному заході.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Під час написання святкового сценарію потрібно враховувати наступні фактори:

- А) Тему свята. Цільову аудиторію. Тривалість свята. Бюджет.
- Б) Ідея. Врахуйте цільову аудиторію. Подумайте про формат.
- В) Розробіть правила. Оформлення конкурсу. Розміщення виконавців серед глядачів.

2. Ідей для ігрових конкурсів на дитяче свято.

- А) Рухливі ігри: «Море хвилюється», «Врятуй м'ячик», «Танцювальний конкурс». Конкурси на логіку або творчість: «Загадки», «Лото», «Майстер-клас з виготовлення виробів своїми руками». Конкурси на спритність або швидкість: «Втеча з палаючого будинку», «Веселі перегони», «Пошук скарбів».
- Б) Рухливі ігри: «Танець з повітряною кулею», «Перетягування канату», «Конкурс на найсміливішого». Конкурси на логіку або творчість: «Конкурс на знання анекдотів», «Конкурс на знання пісень», «Конкурс на знання кінофільмів». Конкурси на спритність або швидкість: «Конкурс на швидке споживання їжі», «Конкурс на швидке одягання», «Конкурс на швидке малювання».

3. Ідеї для ігрових конкурсів на доросле свято.

- А) Рухливі ігри: «Море хвилюється», «Врятуй м'ячик», «Танцювальний конкурс». Конкурси на логіку або творчість: «Загадки», «Лото», «Майстер-клас з виготовлення виробів своїми руками». Конкурси на спритність або швидкість: «Втеча з палаючого будинку», «Веселі перегони», «Пошук

скарбів».

Б) Рухливі ігри: «Танець з повітряною кулею», «Перетягування канату», «Конкурс на найсміливішого». Конкурси на логіку або творчість: «Конкурс на знання анекдотів», «Конкурс на знання пісень», «Конкурс на знання кінофільмів». Конкурси на спритність або швидкість: «Конкурс на швидке споживання їжі», «Конкурс на швидке одягання», «Конкурс на швидке малювання».

4. Як створити свій власний авторський розважально-ігровий конкурс. З чого ж розпочати.

А) Почніть з ідеї. Врахуйте цільову аудиторію. Подумайте про формат. Розробіть правила. Оформлення конкурсу.

Б) Розробіть правила. Оформлення конкурсу. Розміщення виконавців серед глядачів.

В) Ідея. Врахуйте цільову аудиторію. Подумайте про формат.

Г) Тему свята. Цільову аудиторію. Тривалість свята. Бюджет.

5. Художні прийоми монтажу матеріалу.

А) Контрастність, паралелізм, одночасність, лейтмотив.

Б) Розробка правил. Оформлення конкурсу. Розміщення виконавців серед глядачів.

В) Художня література; інсценівки; слово; класична, сучасна, народна музика та пісня; кіномистецтво; хореографічно-пластичні номери; образотворче мистецтво (картини, фотографії, плакати); звукове, шумове, світлове оформлення.

Г) Розповідь, інтерв'ю, демонстрація, перегляд фрагментів фільму, гра, бесіда, прослуховування музичних творів й детально їх описати.

6. Контрастність – це:

А) дія на кількох майданчиках відразу.

Б) зближення протилежних, контрастних за змістом елементів.

В) прийом для підсилення висловленої думки.

Г) особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

7. Паралелізм – це:

А) дія на кількох майданчиках відразу.

Б) зближення протилежних, контрастних за змістом елементів.

В) прийом для підсилення висловленої думки.

Г) особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

8. Одночасність – це:

А) дія на кількох майданчиках відразу.

Б) зближення протилежних, контрастних за змістом елементів.

В) прийом для підсилення висловленої думки.

Г) особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

9. Лейтмотив – це:

А) дія на кількох майданчиках відразу.

- Б) зближення протилежних, контрастних за змістом елементів.
- В) прийом для підсилення висловленої думки.
- Г) особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

10. Прийоми активізації залежать від:

- А) Почніть з ідеї. Врахуйте цільову аудиторію. Подумайте про формат. Розробіть правила. Оформлення конкурсу.
- Б) безпосереднє звернення до присутніх; розміщення виконавців серед глядачів; словесна активізація: запитання ведучого – відповіді слухачів; фізична активізація; гра.
- В) Художня література; інсценівки; слово; класична, сучасна, народна музика та пісня; кіномистецтво; хореографічно-пластичні номери; образотворче мистецтво (картини, фотографії, плакати); звукове, шумове, світлове оформлення.
- Г) особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

11. Засоби. Які сприяють формування світогляду молоді.

- А) Тему свята. Цільову аудиторію. Тривалість свята. Бюджет.
- Б) Розповідь, інтерв'ю, демонстрація, перегляд фрагментів фільму, гра, бесіда, прослуховування музичних творів й детально їх описати.
- В) Художня література; інсценівки; слово; класична, сучасна, народна музика та пісня; кіномистецтво; хореографічно-пластичні номери; образотворче мистецтво (картини, фотографії, плакати); звукове, шумове, світлове оформлення.

Г) особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

12. У ході сценарію виділяться такі види роботи:

А) Тему свята. Цільову аудиторію. Тривалість свята. Бюджет.

Б) Розповідь, інтерв'ю, демонстрація, перегляд фрагментів фільму, гра, бесіда, прослуховування музичних творів й детально їх описати.

В) Розробіть правила. Оформлення конкурсу. Розміщення виконавців серед глядачів.

Г) безпосереднє звернення до присутніх; розміщення виконавців серед глядачів; словесна активізація: запитання ведучого – відповіді слухачів; фізична активізація; гра.

ВІДПОВІДІ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Під час написання святкового сценарію потрібно враховувати наступні фактори:

А) Тему свята. Цільову аудиторію. Тривалість свята. Бюджет.

2. Ідей для ігрових конкурсів на дитяче свято.

А) Рухливі ігри: «Море хвилюється», «Врятуй м'ячик», «Танцювальний конкурс». Конкурси на логіку або творчість: «Загадки», «Лото», «Майстер-клас з виготовлення виробів своїми руками». Конкурси на спритність або швидкість: «Втеча з палаючого будинку», «Веселі перегони», «Пошук скарбів».

3. Ідеї для ігрових конкурсів на доросле свято.

Б) Рухливі ігри: «Танець з повітряною кулею», «Перетягування канату», «Конкурс на найсміливішого». Конкурси на логіку або творчість: «Конкурс на знання анекдотів», «Конкурс на знання пісень», «Конкурс на знання кінофільмів». Конкурси на спритність або швидкість: «Конкурс на швидке споживання їжі», «Конкурс на швидке одягання», «Конкурс на швидке малювання».

4. Як створити свій власний авторський розважально-ігровий конкурс. З чого ж розпочати.

А) Почніть з ідеї. Врахуйте цільову аудиторію. Подумайте про формат. Розробіть правила. Оформлення конкурсу.

5. Художні прийоми монтажу матеріалу.

А) Контрастність, паралелізм, одночасність, лейтмотив.

6. Контрастність – це:

Б) зближення протилежних, контрастних за змістом елементів.

7. Паралелізм – це:

В) прийом для підсилення висловленої думки.

8. Одночасність – це:

А) дія на кількох майданчиках відразу.

9. Лейтмотив – це:

Г) особливий засіб нагадування глядачам і слухачам про когось або про щось: про героя, подію, повний період, а також своєрідний спосіб створення настрою.

10. Прийоми активізації залежать від:

Б) безпосереднє звернення до присутніх; розміщення виконавців серед глядачів; словесна активізація: запитання ведучого – відповіді слухачів; фізична активізація; гра.

11. Засоби. Які сприяють формування світогляду молоді.

В) Художня література; інсценівки; слово; класична, сучасна, народна музика та пісня; кіномистецтво; хореографічно-пластичні номери; образотворче мистецтво (картини, фотографії, плакати); звукове, шумове, світлове оформлення.

12. У ході сценарію виділяться такі види роботи:

Б) Розповідь, інтерв'ю, демонстрація, перегляд фрагментів фільму, гра, бесіда, прослуховування музичних творів й детально їх описати.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Дозвіллєзнавство. Навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
2. Вишняк О. І., Тарасенко В. І. Культура молодіжного дозвілля. Київ : Вища школа. 2008. 53с.
3. Водяна В. О. Впровадження культурно-мистецьких програм у виховний процес загальноосвітньої школи: методичні рекомендації. Тернопіль : Вид-во ТНПУ, 2006. 40 с. 4.
4. Дейнега О. В. Організація та проведення культурно-мистецьких масових заходів. Методичний посібник. Полтава : 2014. 42 с.
5. Житницький А. З. Драматургія масових театралізованих заходів. Навч. посіб. 2-е видання. Харків : Тимченко, 2005.
6. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ. – Київ : Дакор, 2003.
7. Котвіцька К. Великі у малих: як і чим живуть культурні проекти в містах на периферії [Електронний ресурс]. Текст. дані. Режим доступу: <http://platfor.ma/magazine/text-sq/re-invent/veliki-v-malikh/>
8. Організація анімаційних послуг: конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2012. 68 с.
9. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підручник. Київ : Кондор, 2005. 408 с.
10. Силко Р. М. Розробка, організація та проведення художньо-мистецьких заходів: Конспект лекцій з дисципліни для студентів спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво). Чернігів : НУЧК, 2018. 62 с

Навчально-методичне видання

Марач Олександр Миколайович

Організація та менеджмент культурно-масових заходів: методичні
рекомендації, лекції та тестові завдання для самостійної роботи здобувачів
вищої освіти част. 2

Редактор: Марач Олександр

Електронне видання